

کدام سیب؟

۱. به نظر می‌رسد در فهماندن حرف‌هایمان برای همدیگر به مشکل برمی‌خوریم...
نگارنده‌ی این یادداشت می‌خواهد شما را با یکی از مهمترین مدل‌های OTSM-TRIZ آشنا کند. کاربرد این مدل در فرآیند کشف و حل مساله به روش نوآوری نظام‌یافته در گام تعریف مساله است، یعنی گام نخست.
نام این مدل از کنار هم قرار دادن سرواژه‌های زیر ساخته می‌شود:

موضوع	Element
ویژگی	Name of a property
مقدار	Value of a property

مدل موم یا ENV Model می‌خواهد به ما کمک تا شفاف‌تر بشنویم، شفاف‌تر ببینیم، شفاف‌تر بگوییم.

برای مثال موضوع را در نظر می‌گیریم: سیب! ویژگی اش را بگیریم رنگ! مقدار ویژگی مورد نظر می‌شود پاسخ به پرسش: چقدر قرمز؟! چقدر سبز؟! یا چه زردی؟! ویژگی دیگر را بگیریم شکلش؛ گرد باشد یا بیضی؟! اصلا درختی باشد یا گلخانه‌ای؟

۲. وارد یک مرکز خرید مواد غذایی می‌شوید. به سمت قفسه فرآورده‌های لبنی می‌روید. می‌خواهید شیر پاستوریزه خریداری کنید. برند مورد علاقه‌تان را نمی‌بینید! باز می‌گردید ... اما نه! اگر تا زمانی که به خانه برسید، سوپر مارکت محله ببندد برای صبح فردا شیر نخواهید داشت! چون نمی‌خواهید رشد فرزندتان متوقف شود، با انگیزه فراوان دوباره به سمت قفسه فرآورده‌های لبنی می‌روید تا یک شیر پیدا کنید!

خب! ویژگی اول یعنی برند مورد نظرتان نیست! پس سعی می‌کنید به ویژگی‌های دیگر فکر کنید. موضوع شما شیر است. به ویژگی‌ها فکر می‌کنید مثلاً طعم؛ وزن؛ قیمت؛ تاریخ مصرف؛ شکل بسته‌بندی ... دو گزینه از شش گزینه موجود را انتخاب می‌کنید. در این مرحله کافی است جدول اطلاعات درج شده روی بسته بندی هر دو را مقایسه کنید. یعنی به مقدار هر ویژگی توجه می‌کنید. خب! موفق شدید. حالا اگر پیش از این ENV وار به داستان خرید نگاه می‌کردید، مساله‌ها به سادگی تعریف می‌شدند و با سادگی بیشتر حل!

خانم خونه پیومچه داده که: اومدنی سیب بخر.

رادیوی اتول رو که روشن می‌کنم میگه: استیو جابز مدیر عامل Apple استعفا داد.

امروز توی جلسه معاونت منابع انسانی اداره توزیع شد: نکتار سیب و موز.

رفتم ندا رو از مدرسه بردارم که بابای مدرسه اومد و گفت: بفرمایید؛ سیب گلاب دهمونه!

۳. از آنجایی که TRIZ خاستگاهی فنی دارد. برای تمرین کردن مدل موم نگاهی داشته باشیم به چند ابزار فنی:

موضوع: تایر اتومبیل سواری

ویژگی: فشار هوا

مقدار: ۳۰ تا ۳۵ psi

موضوع: دستگاه تست قند خون

ویژگی: زمان واکنش

مقدار: ۵ تا ۴۵ ثانیه

موضوع: باتری لپ تاپ

ویژگی: ولتاژ

مقدار: ۱۱.۱ ولت

موضوع: دستگاه تراش CNC

سنگ

ویژگی: ابعاد حرکتی

مقدار: ۲۰*۲۵۰*۱۳۰ سانتیمتر

باید توجه داشت که عنصر یا

موضوع انتخابی مهم نیست که

وجود خارجی داشته باشد یا نه، به

عبارت دیگر در ادبیات OTSM-

TRIZ هر آنچه که در فرآیند

کشف و حل مساله به آن فکر

می‌کنیم می‌تواند Element

باشد. کمی تمرین می‌خواهد.

kashizad@iiits.org

سیدعلیرضا کاشی‌زاد

عضوگروه تخصصی TRIZ موسسه مطالعات نوآوری و فناوری ایران